

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 90 Lei
Pe jumătate . . . . . 45 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: **Alexandru Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 4 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

Gheorghe Barițiu.

Noi românii am avut mulți oameni de inimă în trecutul nostru plin de suferințe și de frământările grele. Putem zice ca drept cuvânt, că Dumnezeu nu ne-a uitat niciodată, ci când eram mai apăsăți și mai bătuti de soartă, atunci ne miluia Tatăl din ceriu cu conducători și cu cărturari mai buni și mai luminați. Prorocii nu ne-au lipsit.

Un mare om al neamului nostru a fost la vremea sa și *Gheorghe Barițiu*, fecior de popă dintr'un sat din părțile Clujului, care mult bine a făcut popoului năcăjit din Ardeal între anii 1835—1890 prin gazetele și cărțile sale. Și prin luptele naționale pe cari le-a purtat cu dușmanii națiunii noastre. *Gheorghe Barițiu* a fost, între altele, unul dintre conducătorii dela 1848, alături de *Bărnuițiu*, *Cipariu*, *Iancu*, și alții.

Vrând să-i răsplătească măcar după moarte ostenele și vrând mai ales să-i înveșnicească pomenirea, ca o pildă pentru toate vremurile. „Asociațiunea” i-a ridicat înainte cu vre-o zece-zece ani o statuie de bronz la Sibiu, pe care domnii noștri voiau să o așeze în grădina din fața Muzeului, pe aleia „Bretter”. Dar Sașii nu s'au învoit nici decum... Ce să caute chipul unui „valah” în mijlocul orașului Sibiu, ziceau dumneilor. Și așa, *Gheorghe Barițiu* a trebuit să rămâne sub streșina unei școli românești, iar bieții românași trebuiau să se uite la dânsul numai prin zăbrelele de fier ale unei îngrădituri... *Barițiu* era, cum se zice, în temniță!

Făcându-se România Mare, ce era mai firesc decât ca statuia lui *Barițiu* să iasă la vedea, acolo unde i-s'ar fi căzut chiar dela început. După ani întregi de întâzieri, acest lucru s'a și făcut acum, de curând, în mijlocul unei serbări potrivite. Sașii, de data asta, și-au dat tot pe fugă învoirea ca statuia lui *Barițiu* să fie așezată în aleia Sibiului. Ba primarul, sas și astăzi, ca și înainte cu 12 ani, a făgăduit în gură mare că va îngriji și va ocroti cum e mai bine chipul de bronz al cărturarului nostru. Din inimă, ori dela buze, treaba lui. Vorba e și-a călcat pe inimă și a înghițit gălușca pentru ce-a făcut la 1912!

„Sfântă și de libertate,
Frați români, a răsărit!”

Ce s'a întâmplat la Cib?

— Un episcop român n'a putut să între în biserica sa, că stătea protopopul neunit cu spatele în ușă. — Unde nu ajută nici legea, nici chiar porunca ministrului. — Ce scriu foile dela Sibiu și care-i adevărul. —

S'a lăjit vestea în toată țara de întâmplările din comuna Cib, dela poala Munților Apuseni, de lângă Geoagiu. Acolo s'au întâmplat lucruri curate ca pe vremea lui Sofronie, unealta sârbească dela 1759—1761, despre care vestitul istoric *Petru Maior* spune, că era „fire aspră și turburată”, care predica neunirea „nu numai cu gura, ci și cu bota”, eu măciuca...

Pe aceeași cărare au apucat lucrurile pe valea Geoagiului, în comunele Cib și Poiana. Astăzi, în anul dela *Hristos una mie nouă sute douăzeci și patru*... În ce țară? În România mare, în care cu lacrimi de bucurie și de fericire s'au îmbrățișat frații de acelaș sânge cu abia șase ani în urmă! Ți-se sfășie inima de durere, când trebuie să scrii despre asemenea întâmplări...

Inceputul vrăjbilor.

Turburările s'au început în vară, cam pe vremea secerii, după vizitațiunea canonică a înalt Preasf. Sale Mitropolitului *Dr. Ioan Bălanu* dela Sibiu. Ne aducem aminte cum preotul ortodox *Popa Iancu* a dărâmat cu săcurea biserica unită din Poiana, făcându-se vinovat de aceleaș pacate ca și trimișii Patriarhului sârbesc dela *Carloveș* din vremurile lui *Sofronie*. Și mai știm cum, la Cib, protopopul neunit *Goron* din Geoagiu s'a făcut stăpân pe biserica unită, luând cheile în puterea sa și clopotele și hainele de slujbă și cărțile, în potruva legii și a oricărei dreptăți.

Acestea fapte, cari nu se pot spăla cu nici o îngăduință de pe lume, au avut răsunet până la București și durere, chiar și în foile străinătății. Preasfinția Sa episcopul *Dr. Alexandru Nicolescu* al Lugojului cu drept cuvânt și-a trimis împotrivirea Sa la cărmuirea țării, cerând scutul legii în contra celor ce arătau, că nu mai țin seamă de nimic, nici de frăția românească, nici de paragrafii așezămintelor omenești, decât de patima oarbă. Și ministerul, găsind că ceea ce s'a făcut în Poiana și Cib, cu drept cuvânt e prea mult, a poruncit — cercetare, căutând mai ales după slujbașii vinovați, cari s'au folosit de puterea lor oficială ca să invenineze lucrurile până la atâta.

Iar, peste orice cercetare, a dat poruncă aspră, ca biserica luată în stăpânire pe nedreptul de protopopul *Goron*, să fie numai decât liberată și dată în seamă celor în drept, episcopului *Nicolescu* și uniților.

Ministerul a făcut dreptate căci el nu este numai al ortodocșilor, ci al tuturor cetățenilor. Și nici nu putea să facă

Icoana Preacuratei.

Această icoană infățișază un foarte vestit tablou al pictorului spaniol *Murillo*, care a trăit înainte cu sute de ani († 1682).

altfel, că așa cere legea. Ba a mai dat Ministerul și o altă poruncă, peste toată țara, nu numai peste județul Hunedoara, în care oprește pe toți slujbașii civili, de orice mărime și putere, să se mai amestece în treburi confesionale, apăsând într'o parte sau în alta. Că cei dela Poiana și Geoagiu o făcuseră, pe semne, lată de tot.

Dar nici puterea legii, nici porunca ministerului n'au folosit.

Și iată cum. Preasfinția Sa episcopul *Nicolescu* dela Lugoj, aflând prin ce încercări grele au trecut credincioșii uniți de pe valea Geoagiului prin fapte ca ale *Popii Iancu* dărâmătorul de biserică și ca ale protopopului *Goron* cel cu cheile, s'a simțit îndemnat să coboare la dânsii și să-i mângăie, ștergându-le lacrimile și îmbărbătându-i. A și sosit la Cib în săptămânile trecute, încunjurat de câțiva preoți și de alți oameni pacinici, cum e datina arhierilor. Înainte de plecare, făcuse întrebare la București de cheile bisericii din Poiana, cari

i-s'au fâgăduit și i-s'a trimis vorbă, că nu va avea nici o împiedecare să-și cerceteze bisericile și pe credincioșii săi. În aceeași vreme s'a dus dela București o telegramă la prefectul din Deva, cu îndrumare ca cheile bisericii din Poiana să ajungă nesmintit și cât mai de grabă în mâinile Preasfințitului dela Lugoj.

Una era însă porunca ministrului și alta voia protopopului Goron, care avea, pe semne, alte porunci dela mai marii săi bisericești.

Fapt e, că pe când a sosit Preasfinția Sa Nicolescu la Cib, cheile bisericii unite nu erau de față, ci era protopopul Goron, care ținea calea intrării în pridvorul de sub turn și nu voia să știe nici de cuviința în fața unui lerarh, care căuta să intre în lăcașul legii sale, nici de poruncile ocârmuirii lumești, care încă dăduse dreptate episcopului.

Și Preasfințitul Nicolescu, așa blând, bun, puțintel la trup și cu fața îngerească cum îl cunoaște toată lumea, rugând s'a rugat de îndârjitul protopop să-i lase slobodă intrarea în Casa Domnului, unde are drept să intre în puterea legilor dumnezeiești și lumești. Protopopul Goron se înfipsea cu adevărat ca un buștean în ușa bisericii unite și nu voia să se clătească...

Și iarăși rugăminți și vorbe pacinice, cum numai un înger de om ca episcopul Nicolescu le poate spune.

Protopopul Goron, goron se făcuse...

Nu voia cu nici un preț să libereze intrarea. Atunci i-s'a arătat omului legii care era de față, scrisoarea dela București și a fost rugat să încerce dânsul cu protopopul Goron. Că alt chip nu era. Față de puterea lumească protopopul Goron s'a dat deoparte o clipă, lăsând să intre Arhierul cu suita sa în pridvor. Ușa era însă încuiată! Și cheia era la protopopul, ori în cancelaria sa din Geoagiu. Nu i-o putuse scoate nici prefectul, cu toată porunca dela București.

Ușa trebuia însă deschisă și s'a dus un credincios din sat acasă, după o unealtă. În vremea asta protopopul Goron iarăși s'a vârit în ușa bisericii, punându-și spatele într'ansa și făcându-se zid în fața episcopului și a preoților săi. Bieții creștini, sătenii, uniți și neuniți, priveau încremeniți la ceea ce se întâmplă. Nu-și credeau ochilor.

Preasfințitul Nicolescu era frânt de durere și nu mai găsea cuvinte să curme împotrivirea celui ce îl opria în împlinirea slujbei sale de Păstor sufletesc.

În celea din urmă cerbicoșia protopopului s'a înfrânt și ușa a fost deschisă, că sosise creștinul cu unealta. Cătușile samovolnice au căzut și Preasfințitul lerarh a putut să-și facă slujba sa. Biserica s'a umplut de credincioși, cari au ascultat în liniște deplină și cu pietate serviciul și predicile.

După ieșirea din biserică creștinii uniți l-au primit pe arhierul cu toată dragostea în casele lor și l-au găzduit cu cea mai mare bucurie până a doua zi, când s'a făcut liturghie vlădicească, la care oamenii s'au împărtășit cu sfânta cuminecătură. S'au lipit va să zică cu toată dragostea de apostolul lor păstor legiuit, primind și sfânta taină a împărtășaniei în biserică lor părintească.

Așa s'au petrecut lucrurile la Cib și le-am povestit cum le-am auzit din gura unui om de cea mai bună credință, care a fost însuși de față și a văzut cu ochii săi întâmplările.

Față cu acest adevăr, foile dela Sibliu spun tot felul de vorbe grele și neadevăruri.

Zic ele, că episcopul Nicolescu „s'a apucat să strice el ușa bisericii în fața poporului” cu toporul scos de sub reverendă de protopopul Stupineanu din Geoagiu... Și că mai înainte tot episcopul Nicolescu s'ar fi repezit „cu furie animalică” asupra protopopului neunit... Episcopul Nicolescu? Doamne, ce păcate! Pe Preasfințitul dela Lugoj îl cunoaște toată suflarea Ardealului, îl cunosc și cercurile conducătoare dela București ca pe un om de-o bunățate, de-o blândețe și de-o gingășie cu adevărat cerească; cum ar fi putut să facă așa ceva? Bunătatea oamenilor, blândeța călugărilor și firea îngerească să se răpeadă cu „furie animalică”? Nici a te gândi la așa ceva nu se poate! Dar ar fi și o vătămare a celor ce-l cunosc pe Preasfințitul Nicolescu să mai sporim vorba, aparându-l de ponoase ca ceea ce i-se aduc.

Să fie ca o mângâiere, că așa s'a zis și despre episcopul Petru Pavel Aron din vremea lui Sofronie, despre Aron, care a purtat în jurul mijlocului său gol brâu de fier cu colți întorși înlăuntru, 11 ani și 6 luni și la moartea căruia a lăcrimat icoana Precurarei.

Societatea „Sfânta Unire”.

— Tovărășie pentru răspândirea scrierilor bune. —

S'a înființat de curând la Blaj o tovărășie de foarte mare însemnătate pentru poporul și Biserica românească unită. E vorba de societatea »Sf. Unire«, care și-a pus de scop să răspândească învățătură bună, creștinească și românească, în toate părțile poporului nostru. Va tipări cărți, icoane religioase, broșuri, gazete, va aranja conferințe, adunări și cursuri pentru învățatura și luminarea celor mulți, având deosebită grijă ca să se împartă numai hrană sufletească curată, scoasă din învățăturile mântuitoare ale evangheliei și ale bisericii adevărate. Scop foarte mareț și nobil, care tinde să ferească turma cea cuvântătoare a Domnului de toate rătăcirile păgubitoare ale zilelor noastre. Căci tiparul rău și înveninat este cea mai mare primejdie a acestor vremuri.

Constituirea Societății, care are membrii în toate eparhiile bisericii noastre, s'a făcut Joi în 9 Octombrie. Ea are deocamdată un capital de un milion lei pe care tinde să-l sporească la cinci milioane. În fruntea societății s'a ales un comitet de conducere care stă din următoarele persoane bisericești:

Dr. Iacob Radu, prelat papal și prepozit capitular Oradea mare, Dr. Ioan Bălan, canonic, Blaj, Dr. Victor Macaveiu, canonic, Blaj, Dr. Nicolae Brinzeu, canonic, Lugoj, Dr. Alexandru Rusu, canonic, Blaj, Ștefan Roșianu, profesor la Academia de teologie, Blaj, Aurel C. Domșa, protopop, Blaj, Alexandru Breban, protop., Baia-mare, Alexiu Coste preot-protopop, Ceheiu (eparhia Cherlei), Dr. Alexandru Ciplea, profesor la Academia de teologie, Gherla, Dr. Zenovie Păclișanu, director general la ministerul cultelor, București și Dr. Augustin Tătar, profesor la Academia teologică, Blaj.

Ca control, stă următorul *Consiliu de cenzori*: Dr. Ambroziu Chețian, canonic, Blaj, Iosif Orga directorul »Economului«, Cluj, Dr. Gheorghe Bob, profesor de teologie, Gherla, Dr. Gheorghe Fireza, secretar episcopesc, Lugoj și Dr. Ludovic Toth, profesor de teologie, Oradea mare.

Noi, cari de șase ani de zile muncim, fără vre-o însărcinare oficială și fără fonduri, pe acelaș tărâm, foarte spinos, ne bucurăm din toată inima și dorim Societății »Sfânta Unire« cea mai deplină izbândă! Crească și înflorească spre binele Neamului și a Bisericii!

Frați sătenii, țineți minte, gazeta voastră e „Unirea Poporului”

Grăunțe sufletești.

Cumpătul în mâncare și beaură.

Cumpătat se numește omul, care nu mănâncă și nu bea mai mult decât îi este de lipsă pentru susținerea vieții, iară mănâcând ori bănd nu este nici prea lacom și nici prea alegător.

Un vechiu filosof păgân spunea deja, că nu trăim pentruca să mănâcăm, ci mănâcăm pentruca să trăim. Tot un mare filosof păgân, grecul Socrate, spunea, că foamea este cel mai bun bucătar. Dacă așadară chiar și păgânii cunoșteau și prețiau virtutea cumpătului în mâncare și beaură, cu atât mai vărtos trebuie să o prețuim noi creștinii, cari suntem răscumpărați prin scump sângele Domnului Hristos.

Foloasele cumpătului le-am arătat pe larg în „Grăunțele sufletești” din anii trecuți, așa că acuma numai atâta voi aminti, că cumpătul mărește sănătatea, lungeste viața, întărește puterile sufletești, ne conduce la multe alte virtuți și la fericirea cerească. Sf. Ciprian spune, că nu vom afla un sânge sfânt în ceriuri, care să nu-și fi deschis ușile raiului prin cumpătul în mâncare și beaură. Iară sf. Bernard spune: „Noi suntem călători aici pe pământ. Călătorul cu atât merge mai iute, cu cât are de purtat în spate greutate mai puțină. Tot asemenea să facem și noi, a căror țintă este călătoria în ceriuri: să luăm cu noi dintre lucrurile lumii acesteia numai atâta cât e de lipsă pentru călătoria noastră”.

Pentruca să ajungem însă la virtutea cumpătului e de lipsă să cetim și să ne gândim cât mai mult la adevărurile credinții noastre. Nu sunt adecă numai mâncări și beaturi trupești ci și de cele sufletești, pe cari dacă le gustă omul își uită de cele trupești. Ori nu vă aduceți aminte de mulțimea care-l asculta pe Mântuitorul când vorbea de pe munte? Nu vă aduceți aminte, că acei oameni, ascultând pe Mântuitorul, și-au uitat să mănânce? De aceea zice Domnul nostru Isus Hristos la Mateiu 4, 4: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu”.

De câte ori ni-se dă prilej să fim necum-pătați, să ne gândim la Stăpânul nostru Isus, care atâta a flămânzit și însetoșat aici pe pământ, și la săracii lui, pe care i-a făcut asemenea Lui, și cari atâta suferă și astăzi. Câți oameni nu sunt în lume, cari ar fi buni-bucuroși dacă ar avea pâine și apă, pe când tu, drag cetitor, de atâtea ori ești necum-pătat și faci adevărată pradă în mâncări și beaturi! Intrucât crezi că e bine așa, continuă a păcă-tui împotriva virtuții cumpătului, iară intrucât vezi că e greșită calea pe care urmezi, păzește-ți sufletul, și, înainte de orice mâncare, nu uita a zice câte o rugăciune, urmând porunca apostolului Pavel dată în cartea sa întâie către Corinteni: „Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate întru mărirea lui Dumnezeu le faceți” (10, 31).

Părintele Iuliu.

Oricine are ceva de vândut ori de cumpărat, să publice în „Unirea Poporului”, prin ajutorul căreia s'au făcut și până acum mai multe târguri bune. Prețul de publicare se află în fruntea gazetei la partea dreaptă și este mai ieftin decât al tuturor gazetelor din țară. Bani se trimit înainte.

Cum stă lumea și țara.

Deschiderea Parlamentului. Marți, în 15 Octombrie c. s'a deschis Parlamentul. Mesajul de deschidere a corpurilor legislative a fost citit de M. S. Regele. Sesiunea parlamentară e vorbă să țină până în vară, fiindcă guvernul are o mulțime de planuri de legi pe cari vrea să le treacă pe toate prin Parlament.

Statele Unite vor intra în Liga Națiunilor. Până acum America se ține încă tot departe de »Liga Națiunilor« și nu vrea să se amestece în treburile din Europa. Americanii vreau să se știe stăpâni acolo, la ei, în America și nu mai vreau să știe de nime. Au de toate în lumea lor cea nouă, încât nu râvnesc la bogățiile noastre din Europa.

Acum mai nou însă — fostul prim-ministru francez, dl Briand, acum trimisul Franței în »Liga Națiunilor« — spune, că are cele mai bune nădejdi despre Americani.

Nădăduște fostul prim-ministru, că va putea câștiga și pe Americani să se întovărășească cu statele din Europa, intrând și America în »Liga Națiunilor«. Ar fi un mare câștig pentru pacea și binele întregii lumi, dacă s'ar înfrăți toate popoarele ca împreună să se lupte cu toată puterea pentru pacea și liniștea țărilor din lumea întreagă! Să nu mai fie mai mult războaie între popoare, ci numai pace și frăție pretutindeni!

Vizita primministrului României la Viena. Săptămâna trecută prim-ministrul României, dl Ionel Brătianu, a cercetat Viena, capitala Austriei. A vizitat pe cancelarul Seipel și pe președintele republicii Austriei. Ziarele din Viena și din întreaga Austria se ocupă pe larg cu vizita prim-ministrului României, scriind că România urmărește o politică de înțelegere pașnică cu toate statele din vecini. Se bucură că cele dintâi legături de prietenie se încearcă cu Austria. E un semn bun, că oamenii politici își uită amărăciunile și năcazurile din vremea războiului și caută acum să se înțeleagă pentru binele și fericirea popoarelor pe cari le guvernează.

Știri din Anglia. Scriam în numărul trecut al gazetei noastre, că în Anglia se așteaptă în curând schimbarea guvernului Macdonald. Partidului liberalilor și conservatorilor nu le-a fost pe plac politica lui Macdonald, mai ales față de Rusia. Săptămâna trecută s'a întâmplat ceace se prevăzuse. Guvernul lui Macdonald a suferit-o mare înfrângere în Parlament din pricina unui gazetărilor comunist.

Guvernul a luat apărarea ziaristului comunist Campbell și d'aci i-a venit și pacostea! Deputații liberali și conservatori au votat într-o ședință a Parlamentului împotriva guvernului muncitoresc, acuzându-l că sprijinește o înțelegere cu bolșevicii. Guvernul și-a dat demisia și a publicat noi alegeri de deputați. Se va vedea în cursul lunii noiembrie dacă guvernul lui Macdonald mai are sorți de a-și câștiga o mulțime mare de deputați, încât să fie în stare să țină pept cu liberalii și conservatorii. Partidele au și început să cântărească țara în lung și lat în vederea noilor alegeri.

Lupta între partide se pare, că va fi foarte înverșunată. Fiecare partid crede că pe partea lui e dreptatea și cearcă să convingă despre aceasta pe alegători.

Tot mai mulți români pleacă din America.

Intr'o gazeta românească din orașul Cleveland (»Foia Poporului«) citim la loc de frunte următoarele:

»Vremurile grele și pline de neajuns din America nu mai au capăt. De câțiva ani lucrările merg foarte rău, așa că partea mai mare a poporenilor muncitori abia că mai poate trăi din câteva zile de lucru la săptămână. Și care a fost cu noroc de și-a putut însemna ceva bănișori gata ori avere în Europa, pleacă acasă deși nu prea cu plăcere se despart de America cea grasă și bogată și plină de belșug când merg lucrările.

Dar omul își gândește: De ce să stau aici și să-mi mănânc bănișorii că doară și acasă îi pot mânca. Și așa apoi pleacă foarte mulți spre casă, de prin toate orașele mari și mici ale Americii. Fiecare tren ce trece spre New-York de câteva săptămâni, are câte 2 vagoane în cari nu se pun alți călători decât de aceia cari merg la New-York la vapoare. Nu numai români sunt în acestea 2—3 vagoane ci de tot felul de naționalități de ale Europei. Și toți aceștia merg din pricina zilelor rele ce au ajuns poporul din America.

Bani pentru biserici.

Insemnate ajutoare pentru bisericile românești din județul Cojocna.

În zilele trecute, un redactor al gazetei noastre aflându-se la Cluj, a avut prilejul să întâlnească în gară pe d. Septimiu Mureșanu, prefectul județului Cojocna. Domnia sa, care este un fost elev al școlilor din Blaj, a întrebat pe redactorul nostru, cum înaintează clădirea cea nouă a *Institutului Recunoștinței*?

Aflând, că lucrările se urmează cu mare zor și că până în iarnă institutul va fi sub acoperiș, s'a bucurat ca orice român bun, care știe, că o nouă clădire școlară în Blaj este o binefacere pentru neamul întreg.

Apoi ne-a vorbit despre celea ce-a văzut în inspecțiile sale din vară prin comunele din județul Cojocna.

— S'au găsit multe lipsuri și pe la biserică, despre cari am făcut arătare la București, — spune d. prefect Mureșan. Și dela Ministerul Cultelor s'a asemnat suma de 500,000 (cinci sute de mii) lei pentru acoperirea acelor lipsuri arzătoare. Din această sumă 300,000 se împart bisericilor unite, cari au mai multe lipsuri și sunt și mai numeroase, iar 200,000 bisericilor ortodoxe. Cu acești bani bisericile românești vor putea să-și mai îplinească deocamdată năcazurile.

E foarte frumos din partea unui prefect de județ, că are la inimă și lipsurile bisericilor. Și mai frumos e, când vede, fără părtinire, pe toți românii, fără osebire de confesiune. Așa e cu dreptate să se facă pretutindeni.

O mare binefacere pentru popor.

Joiă trecută s'a ținut adunarea generală a Reuniunii de misiuni din Arhidieceză, la Blaj. Președintele Reuniunii, Păr. canonic Balan, a deschis adunarea, arătând ce mare binefacere este pentru biserica unită, iară secretarul reuniunii Păr. canonic Coltor a arătat cât bine a făcut această reuniune în curs de un an. În peste 40 de sate s'au ținut adecă misiuni sfinte, predicând cei mai de seamă oratori ai Arhidiecezei.

Dupăce s'au luat la cunoștință rapoartele s'a ales un nou comitet, care va avea să lucreze cu același zel și însuflețire ca și anul trecut. Să nădăduim că anul venitor se vor ținea misiuni sfinte în și mai multe sate și orașe.

Știrile Săptămânei.

Calendarul Săptămânii.

Ziua	Data	Sfinții a căror pomenire facem.
Dum.	19 Octombrie	Sf. Pr. Ioil.
Luni	20	Sf. marele Martir Artemiu.
Marți	21	Cuv. Păr. Ilarion cel mare Sf. Ep. Averchieu și cei 7 tineri din Efez
Mierc.	22	Sf. Martir și apostol Jacob
Joi	23	Sf. marele Martir Arca
Vin.	24	Sf. Martir Marcian și Mart.
Sâmb.	25	

Triplu: Duminica Sfinților Părinți și a IV după Înălțarea sfintei Cruci sau a 21-a după Rusale. Apostolul Duminicii sfinților Părinți. Evangelia învierii IX vers 3.

Zeco ani de domnie a Regelui Ferdinand s'au împlinit săptămâna trecută în 11 Octombrie, dupăce în ziua premergătoare 10 Octombrie au trecut 10 ani dela moartea regelui Carol.

În acești 10 ani de domnie, Regele Ferdinand a hotărât intrarea României în războiu, a întregit țara de trei ori cât era, și a păstrat pacea în țară. Iar, ceace e de neprețuit, a împărțit moșiile cele mari între țărani și astfel i-a răsplătit pentru jertfele lor din războiu și i-a legat și mai mult de țară.

Dumnezeu să-L țină pe Maiestatea Sa Regele încă mulți și fericiți ani dimpreună cu Familia Domnitoare! — este rugăciunea alor zeci de milioane de locuitori din această țară și la această rugăciune ne alăturăm cu toată dragostea și noi.

Clopotele dela Cluj. Biserica cea mare din piața Clujului încă fusese despoiată de clopotele ei în timpul războiului. Nu-i rămăsese decât unul mai mare. Catolicii din Cluj au adunat însă bani și au cumpărat de curând niște clopote mari și frumoase, pe cari le-au urcat în turn săptămâna trecută cu pompă și cu serbări. Zeci de mii de oameni au luat parte la slujbele bisericesti. Clopotele celea nouă au fost trase mai întâi Duminică în 12 Octombrie, seara, la ora șase, când turnul bisericii a fost foarte frumos luminat cu lămpi electrice. Serbările au fost împreunate cu predici și cu mărturisiri și cuminecări. S'a văzut cu acest prilej că orășenii catolici din Cluj tare țin la legea și la biserica lor.

Nenorocire într'o fabrică. În fabrica de mașini din Careii mari s'a întâmplat în zilele trecute mare nenorocire. Unul dintrii lucrători voia să mute cu doi ucenici o mașinărie de acetilen cu care se forostuește oțelul. Mașina însă, din negrijă, avea prea mult gaz și a explodat, zdrobind capul lucrătorului, iar unuia dintre ucenici i-a smuls un braț. Fabrica încă a suferit pagube mari.

Iarna e la ușă... Toamna asta a fost lungă și frumoasă, n'avem ce ne plânge. De prin săptămâna trecută a început însă, precum am simțit cu toții, și frigul. Seara mai cu seamă. Pricina e, că ne imbulzește iarna. În munții Carpați, peste Brașov și Făgăraș, ea s'a și înfățișat pe creste, fără pic de sfială. În săptămâna trecută a nins cu temei. Muntele Caraimanului dela Sinaia e cărunt cum se cade. N'avem ce mai zice, iarna e la ușă.

Puradăii la carte. În Ceho-Slovacia s'a deschis de curând o școală anume pentru copiii țiganilor. Zice că îi euleg de pe la marginea orașelor și de prin corturi și li toarnă la Abecedar... Să-și mai pilească și poroditele țigănești smolitele frunți! Foarte frumos din partea unei țări, care se gândește la luminarea tuturor locuitorilor ei. Însă vai de bietele Abecedare cu foile ca zăpada, cari vor ajunge sub degetele tăciunite ale puradăilor...

Ucis de țigani. In comuna Șomeșfalău de lângă Cluj s'a găsit de curând o căruță cu trei cai, fără stăpân. Făcându-se cercetări s'a aflat că trăsura venia de către Bistrița, unde niște țigani au ucis in drumul mare pe vizitiul Samuil Klein dela o firmă de vinuri din Câmpina. Aruncând pe cel ucis într'un șanț, țiganii au adus trăsura până spre Cluj și acolo au lăsat-o de capul ei. Câștig n'au făcut ucigașii din ticăloasa lor faptă, căci vizitiul Klein nu avea la el decât 150 lei. Țiganii au fost prinși.

Cunoștințe folositoare.

Vrășmașii omului.

— Moliile. —

Dintre fluturi, folositor e numai fluturele de mătasă. Ceialți toți sunt stricacioși. Cu deosebire larvele lor — omizile sunt foarte stricacioase și pricinuesc pagube mari. De aceea se și pot socoti ca cei mai primejdioși vrășmași ai averii omului.

Intre acești vrășmași, în locul întâiu stau moliile — cei mai mici între toți fluturii.

Moliile au foarte multe neamuri. Celea mai cunoscute sunt *molia merelor*, *molia prunului*, *molia viței de vie* și *a strugurilor*, *molia bucatelor*, *molia fagurilor* și *molia vestmintelor*.

Molia merelor. E vrășmașul cel mai înverșunat al grădinilor. E cunoscut încă din vremurile celea mai vechi. Scriitorii Caton și Plinius încă vorbesc despre acest fluture.

Se găsește în Europa, în America și chiar și în Australia.

Zboară numai noaptea. Ziua stă ascuns în scoarța pomilor. Coloarea e cenușie, seamănă cu scoarța mărului.

Dupăce merii au înflorit, femeiușca pune ouă. Punerea ouălor o face numai noaptea și le pune sau pe fruct sau pe codița fructului sau în locul unde două fructe se ating, sau între o frunză lipită de fruct. O femeiușcă pune până la 300 ouă. Pe fiecare fruct însă pune numai un singur ou. Dar alte femeiuște încă pot pune ouă pe acel fruct.

Ploaia poate spăla ouăle de pe fruct. În anii săcetoși însă ouăle rămân. De aceea în acești ani sunt mai multe mere viermănoase decât în anii ploioși.

Oul este ciocit prin căldura soarelui și în vreme de 6—7 zile ese din el un vierme mic și albicios. Acest vierme sparge coaja mărului, intră în miez și sapă într'una până ajunge la semințe. În miez stă vre-o 30 zile. Afară ese pe altă parte a fructului și se ascunde ori în coaja pomului, ori în pământ, unde se împăpușează și se schimbă în fluture.

Aceasta se întâmplă cam pe la începutul lui August.

Acest fluture pune din nou ouă, din cari vor ieși viermi, cari atacă și mai înverșunat merele, mai ales pe celea de iarnă și stau în ele până ce se culeg. Acești viermi se schimbă în fluturi numai în primăvara viitoare.

Aceasta molie atacă și părul și caisul.

Molia prunului are același fel de viață, ca și *molia mărului*. Omizile acestei molii încă sunt albicioase și fac mari stricăciuni în prune.

Molia viței de vie și a strugurilor, strică frunzele tinere ale viței de vie, florile și boabele de struguri. Fluturele femeiușcă a acestei molii își pune ouăle în pământ sau în crăpăturile parilor. Iar viermii ce ies din ouă se împăpușează între frunzele viței.

Molia bucatelor, face stricăciuni în hamba-rele cu bucate, nimicind miezul semințelor, mai ales ale cucuruzului. Ii place mult făina.

Molia fagurilor, atacă fagurii și ceara și dacă nu grijim ne nimicește toți stupii.

Cu deosebire atacă stupii slabi. Fluturii acestei molii zboară prin stupină pe înserate. Ouăle le pun prin crepăturile coșniței sau pe fagurii, ce nu sunt acoperiți de albine. Din ouă ies viermi albi, ce cresc destul de mari. Acești viermi rod toți fagurii și stupul se prăpădește. Viermele se împăpușează în faguri.

Molia vestmintelor. Aceasta molie roade blănurile, covoarele, stofele de lână și de păr, penele și animalele împăiate. Fluturii acestei molii își pun ouăle prin crepăturile lăzii cri a dulapului unde ținem vestmintele. Larvele ce ies din ouă au 14 picioare și făci puternice. Din materiile pe cari le rod, larvele își fac și un fel de tec, pe care îl poartă în spate ca și melcul casulia sa.

În contra moliilor ne putem apăra în felurite chipuri.

Moliile mărului, a prunului și a viței de vie le putem prăpădi, ori așa că nimicim ouăle, ori nimicim viermii și fluturii.

Ouăle le nimicim cu *emulsiune de petrol*. Și anume topim 300 gr. săpun în 5 litri apă. Peste săpun punem 10 litri petrol și batem până se face ca o spumă. Apoi vărsăm peste spumă 100 litri apă. Cu aceasta emulsiune stropim bine poamele.

Viermii îi putem nimici așa, că prin Iunie întâșurăm trunchiul fiecărui pom cu o funie de paie împletită, viermele umblând să se împăpușeze se va ascunde în paie. În Iulie desfacem paiele și le ardem. În locul lor punem aite paie, pe cari după patru săptămâni iărăși le vom desface și le vom arde.

În aceeași vreme vom rade și scoarța veche de pe pomii mai bătrâni și o vom arde.

În contra fluturilor ne apărăm, însăcuid poamele, adevă învâluindu-le în pungi de hârtie.

Bucatele și fărina la apărăm de moli răscolindu-le și aerizându-le des. În chipul acesta împiedecăm fluturii de moli să-și pună ouăle.

În contra moliilor de faguri, se întrebuințează fumul de pucioasă. Anume așezăm fagurii într'o coșniță goală. Sub faguri punem o țarfurie, în care am aprins o pânză înmuiată în pucioasă. Închidem bine coșnița. Fumul de pucioasă va nimicii toate moliile de pe faguri.

Vesmintele, în timpul verii le aerizăm, le scuturăm și le periem cel puțin odată pe săptămână. În chipul acesta chiar și dacă moliile au pus ouă, acelea se vor prăpădi.

Moliile de veșminte se pot prăpădi și cu naftalină, benzină, camfor sau tutun. Acestea substanțe punându-se între vesminte, prin mirosul tare ce-l răspândesc vor prăpădi toate moliile și le vor împiedeca să pună ouă.

Ion Popu-Câmpeanu.

Vrei să cumperi eftin și bun?

Aducem la cunoștință onor. public, că „Patria“ bancă pentru credit, comerț și industrie, secția mărfuri:

„Consum“ — Blaj

vinde Delicatese, Coloniale, Porțelănărie, Ferărie etc., calitatea cea mai bună și cu prețurile celea mai eftine posibile, atât

o o o în detalii cât și angro. o o o

Cel ce intră odată în această prăvălie devine cu siguranță client permanent.

Să sprijinim comerțul cinstit român!

(109) 3 4

Binevoitorii și sprijinitorii gazetei noastre plătesc abonament 100 lei pe an

Poșta gazetei.

Gheorghe Tărău, Cătelul român. — Am primit abonament 90 lei. Mai aveți o restanță de 10 lei pe anul 1923. Vă rugăm să'n'o uitați, când trimiteți abonament pe 1925.

Agent „Astra“, Rodna veche. — Pe 1924 mai aveți de plătit 34 Lei.

Vasile Abnșean, prof. — Abonamentul plătit până la 31/XII 924. Salutări prietenești.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Dacă vă trebuie sc
ghete sau orice fel de
□ □ încălțăminte □ □

nu neglijați a trece pe
la atelierul de încălță-
: minte :

alui

ALIMPIU ARON

STR. T. CIPARIU.

Unde găsiți atât ghete
gata, ori la dorință vă
veți comanda și veți fi
servit în timpul cel mai
seurt și în modul cel
mai conștientos, cu
marfă de prima calitate
din toate speciile de piei.
- Fasoanele celea mai moderne -
Pe lângă prețurile celea mai
avantajoase. (116) 2-7

Către părinții școlarilor!

Vizitați marele magazin românesc

ȘTEFAN NYERGES

în BLAJ, Strada Timotei Cipariu,

unde aflați cu prețuri
foarte convenabile :

Stofe pentru uniforme școlărești,

Glaturi fine pentru șorturi,
delenuri, bareheturi, tri-
cotaje, eiorapi, pânzărie
pentru lingierii și lucr
de mână. Mare asor-
timent pentru bum-
băcărie și arni-
eiuri pentru țe-
sut și brodat.
Secție eu
coloniale.

o o o o

o o o

o o

o

(107) 6-7